

**Приватна установа
Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з навчально-методичної
роботи М. В. Мухіна
«10» грудня 2021 року

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ
з дисципліни
СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
(шифр і назва навчальної дисципліни)**

Спеціальність: 053Психологія
Освітній рівень: бакалавр
Курс III

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
педагогіки та психології
Протокол від 10.12.2021 року № 04
Зав. кафедрою д. п. н. проф. Сапожников С.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Соціальна психологія» для студентів 3 курсу спеціальності 053 Психологія освітнього рівня «бакалавр» проводиться по завершенню вивчення курсу даної дисципліни. Метою екзамену є встановлення рівня засвоєння здобутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та програмних результатів навчання теоретичного і практичного характеру, що розглядалися під час аудиторних занять та у ході самостійного вивчення; вміння аргументувати власну думку. Білет складається з двох питань різних змістових модулів: одне питання, що має теоретичне спрямування, друге питання має практичне спрямування. Питання білетів komponуються таким чином, щоб надати змогу здобувачеві вищої освіти продемонструвати теоретичний рівень засвоєних знань та сформовані практичні вміння у ході вирішення ситуативного або практичного завдання, спираючись на знання теорії.

Зміст питань, винесених на екзамен охоплює весь курс даної дисципліни і передбачає демонстрацію студентами

програмних результатів навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР 19. Здійснювати психологічну діяльність, зокрема під час вирішення конфліктів, психологічному консультуванні та психотерапевтичній роботі із представниками певного етносу.

знань

- основні напрямки, підходи, теорії в соціальній психології, основні сучасні категорії та теоретичні положення;
- методологічні основи сучасної вітчизняної та зарубіжної соціальної психології;
- основні положення і методи соціальних наук при рішенні професійних завдань;
- закономірності взаємодії людини і соціуму, соціально-психологічні особливості спілкування;
- соціально-психологічні властивості особистості, особливості та умови формування соціально адаптивної поведінки особистості.

умінь та навичок:

- використовувати в професійній діяльності основні закони розвитку соціального та культурного середовища;
- виділяти соціально-психологічну проблематику в процесах, які відбуваються в групах, використовувати на практиці соціально-психологічні методи і методики;
- аналізувати соціально-психологічні явища в соціальних спільнотах, використовувати соціометричні методики для дослідження соціально-психологічних процесів в групі.
- культурно науково мислити, узагальнювати, аналізувати факти і теоретичні положення;
- володіти методами ефективної комунікації;

- володіти методами діагностики причин виникнення психологічних проблем в процесі взаємодії членів різних груп;
- нормами соціальної взаємодії і співпраці;
- способами ведення професійної діяльності в полікультурному середовищі, враховуючи особливості соціокультурної ситуації розвитку.

Орієнтовний перелік питань, з яких формуються питання теоретичного або практичного характеру

1. Виникнення та становлення соціальної психології як галузі знань.
2. Соціальна психологія в системі наук про суспільство та людину.
3. Зв'язок соціальної психології з соціальною філософією, мовознавством, етнографією, педагогікою та іншими науками.
4. Предмет та об'єкт соціальної психології.
5. Напрями та завдання соціальної психології.
6. Структура та функції соціальної психології.
7. Методологія, методи та теоретичні засади соціальної психології.
8. Методи соціальної психології та особливості їх використання.
9. Феномен соціальної психіки, її структура та функції.
10. Принципи класифікації соціально-психологічних явищ.
11. Сімейні, групові, економічні, політичні та національні відносини.
12. Соціальні ролі, їх види.
13. Вплив культури на прояв статевої ролі. Культурна компетентність особистості.
14. Рольова поведінка.
15. Рольовий репертуар особистості та фахівця у сфері практичної психології. Рольова компетентність.
16. Соціальний статус.
17. Комунікативна сторона спілкування. Види та форми спілкування як комунікативної діяльності у сфері практичної психології.
18. Спілкування в системі міжособистісних і суспільних відносин. Його структура та функції у сфері практичної психології.
19. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.
20. Стратегії спілкування.
21. Структура і моделі спілкування у сфері практичної психології.
22. Психотехнології успішного спілкування у сфері практичної психології.
23. Соціально-психологічні механізми спілкування.
24. Комунікативна компетентність особистості та фахівця у сфері практичної психології.
25. Зміст та структура взаємодії у соціальній психології.
26. Класифікація ситуацій взаємодії. Типи та стилі взаємодії.
27. Статеві та культурні особливості міжособистісної взаємодії.
28. Діяльнісна, організаційна та інтерактивна компетентність у міжособистісній взаємодії.
29. Взаємодія та міжособистісний вплив. Засоби впливу при взаємодії соціального працівника з клієнтом.
30. Конфлікт як форма взаємодії. Типові форми поведінки людей у конфліктній ситуації.
31. Особистісні конфлікти та способи їх подолання.
32. Міжособистісні конфлікти та способи їх подолання.
33. Ділові/педагогічні конфлікти: чинники, розвиток, подолання.
34. Структура, динаміка та функції групового конфлікту.
35. Форми роботи з конфліктами. Конфліктологічна компетентність у сфері практичної психології.
36. Поняття соціальної перцепції. Соціально-перцептивна компетентність фахівця.

37. Пізнання і розуміння людьми один одного як механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, егоцентризм, атракція).
38. Прогнозування поведінки партнера по взаємодії. Каузальна атрибуція.
39. Сприймання інших людей. Ефекти сприймання.
40. Загальна характеристика групи. Класифікація груп у соціальній психології.
41. Параметри групи: склад групи, структура групи, система ролей, позиція в групі.
42. Поняття про групову динаміку.
43. Груповий тиск. Конформізм. Прийняття групових рішень.
44. Соціальна фасилітація, соціальне гальмування та соціальні лінощі.
45. Керівництво і лідерство. Особливості диференціації лідера та керівника.
46. Теорії лідерства і керівництва. Керівництво як управлінський феномен.
47. Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп.
48. Стихійні групи: натовп, маса, публіка та аудиторія.
49. Психологія великих соціальних груп: інтереси соціальних груп, масовий настрій, традиції, громадська думка.
50. Паніка: причини та наслідки.
51. Чутки та засоби протидії їм.
52. Різновиди етнічних соціальних відносин. Етногенез як етносоціальний феномен.
53. Структура і зміст етнічної установки. Етнічні стереотипи.
54. Соціально-психологічні чинники національного характеру.
55. Ментальність як інтегральна психологічна ознака нації.
56. Міжнаціональні та етнічні конфлікти.
57. Загальна характеристика колективу. Класифікація і структура колективів.
58. Психологічна згуртованість і сумісність членів колективу.
59. Поняття референтної групи. Типологія референтних груп.
60. Соціометрія як метод вивчення міжособистісних стосунків у колективі.
61. Суть феномену соціалізації. Первинна та вторинна соціалізація особистості.
62. Відмінності у соціалізації дорослих і дітей. Інститути соціалізації людини.
63. Сфери соціалізації. Механізми соціалізації. Стадії соціалізації.
64. Життєві психосоціальні кризи.
65. Самосвідомість як сфера соціального становлення особистості.
66. Соціально-культурне оточення і становлення особистості.
67. Особливості механізмів інтеріоризації та екстеріоризації.
68. Поняття соціальної установки. Види установок.
69. Ознаки та функції соціальної установки. Структура соціальної установки.
70. Чинники формування соціальної установки. Дії та вчинки як прояв соціального досвіду та установок.
71. Вплив соціального оточення на самосвідомість та установки індивіда.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТА ПІД ЧАС ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» виставляється за результатами підсумовування отриманих балів протягом семестру (максим. кількість – 60 б.) та балів, отриманих під час складання екзамену (максим. кількість – 40 б.).

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони здобувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлені питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмою дисципліни; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82–89	B
	75–81	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні визначень, теоретичних понять;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D)– виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E)– виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Рекомендована література Базова

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2004.
2. Андреева Г.М., Богомоллова Н.Н., Петровская Л.А. Зарубежная социальная психология XX столетия: Теоретические подходы: Учеб. пособие для вузов. - М.: Аспект Пресс, 2001. - 287 с.
3. Андреева Г.М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений – 5-е изд., испр. И допол. – М.: Аспект Пресс. 2004. – 365с.
4. Андриенко Е.В. Социальная психология. Учебное пособие для студентов высших пед. Учебных заведений //Под ред. В.А. Сластенина. – 2-е изд., доп. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 264с.
5. Берн Е. Лидер и группа. О структуре и динамике организаций и групп. –Изд-во «Эксмо», 2016. – 320 с.
6. Ефимова Н.С. Социальная психология. Издательство: ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФРА-М, 2014г., 289 с.
7. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Теория и практика командообразования. Современная технология создания команд. СПб., 2004. -251 с.
8. Корольчук М., Осодло В. Психодіагностика.- К.:Ельга, Ніка-Центр, 2004. - 400 с.
9. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение СПб: Питер,2001. – 544 с.
10. Леонтьев А. А. Психология общения: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — 4-е изд. — М.: Смысл; Издат. центр "Академия", 2007.
11. Майерс Давид. Социальная психология. Питер, 2003.- 487 с.
12. Маслач Кристина. Практикум по социальной психологии. «Питер» 2000. – 522с.

13. Ольшанский Д.В. Психология масс. – СПб.: Питер, 2002. –С.368.
14. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: Либідь, 2004. – 247 с.
15. Основы социальной психологии: Навчальний посібник / О.А.Донченко, Н.В. Хазратова та ін. За ред.М.М.Слюсаревського. М. Київ, Міленіум, 2008. —495 с.
16. Паригин Б.Д. Социальная психология. Проблемы методологии, истории и теории. – СПб.: ИГУП, 1999. – 134 с.
17. Перспективы социальной психологии. Пер. с англ. Редакторы-составители Майкл Хьюстон, Вольфганг Штребе, Джеффри Фри, М. Стефенсон. М., 2001. – 365 с.
18. Райгородский Д. Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты: Учебное пособие [Текст] / Д. Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом "БАХРАХ-М", 1998. – 672 с.
19. Соснин В. А. Социальная психология: Учебник / В.А. Соснин, Е.А. Красникова. - 3-е изд. -М.: Форум, 2010. - 336 с.
20. Социальная психология: Курс лекций / В.Г. Крысько. - 3-е изд. - М.: Омега-Л, 2006. - 352с.
21. Социальная психология в трудах отечественных психологов. Под ред. А.Л. Свенцицкого. СПб. Питер, 2000. – 234 с.
22. Фетинский Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп: Учеб. пособие. — М.: Изд-во Института психотерапии, 2002. – 490 с.
23. Філоненко М. Психологія спілкування: Навчальний посібник / К. : Центр учбової літератури, 2008.- 224 с.
24. Шапарь В.Б. Методы социальной психологии: Учеб. пособие. —Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. — 288 с.

Допоміжна

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї. Курс лекцій. - К.:МАУП, 2001.
2. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - 240 с.
3. Ньюстром Дж., Девис К. Организационное поведение. Поведение человека на рабочем месте. СПб., 2000. – 293 с.
4. Паркер Г., Кропп Р. Формирование команды. СПб., 2002. – 165 с.
5. Паркинсон М. Использование психологии в бизнесе. Практическое руководство для менеджеров. М., 2003. – 231 с.
6. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Пер. с англ. М., «Когито-Центр», 2002.- 197 с.
7. Сартан Г.Н., Смирнов А.Ю. Новые технологии управления персоналом. СПб., 2003. – 284 с.
8. Фопель К. Создание команды. М., Генезис, 2002. – 395 с.
9. Фопель К. Сплоченность и толерантность в группе. М., Генезис, 2006. – 336 с.